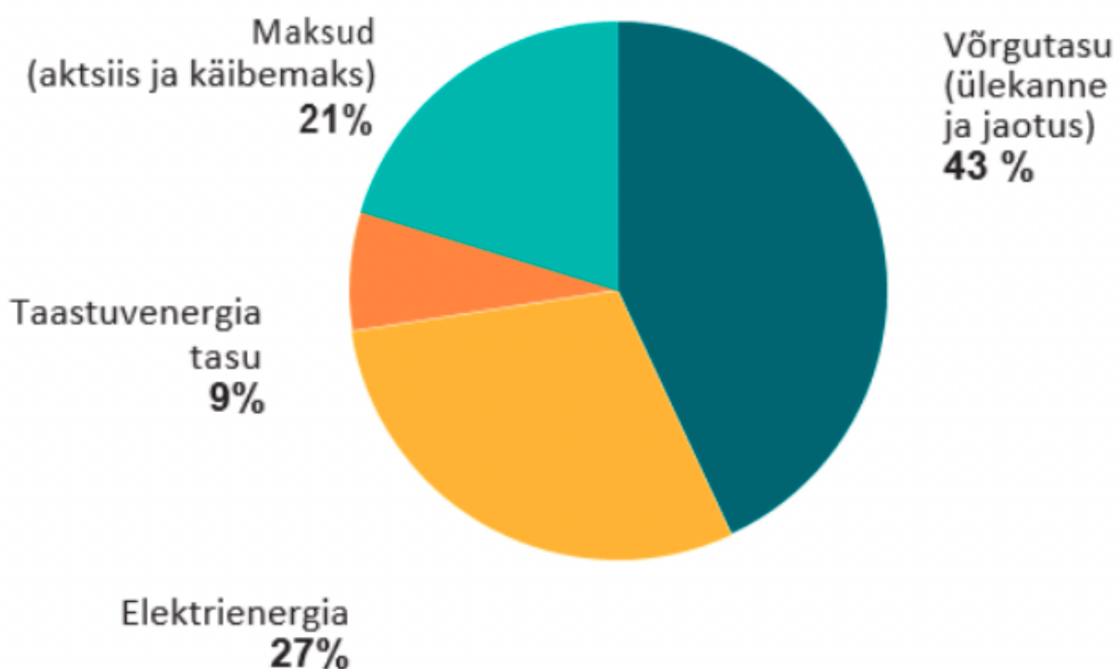

7.1 Elektri hind

Elektrienergia hind tekib avatud turul, aga elektri tarbimise kogumaksumuse puhul on lisaks elektrienergia hinnale oluline eristada ka selle muid komponente (joonis 34). Lisaks elektrienergia enda hinnale sisaldab elektriarve ka võrgutasu, elektriaktsiisi, taastuvenergia tasu ning käibemaksu. Võrgutasu taseme kooskõlastab Konkurentsiamet. Kulud elektrienergiale moodustuvad vastavalt kliendi lepingule kas börsihinna alusel, vastavalt kokkuleppele elektrienergia müüjaga (fikseeritud hinnaga leping) või Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud üldteenuse hinnale.

Võrgutasu ja elektrienergia osakaal sõltub sellest, millise võrguteenuse pakkuja võrgupiirkonnas klient asub ja millise paketi on ta võrguteenuse ja elektrienergia tarbimiseks valinud. Lisaks moodustavad suure osa elektriarvest taastuvenergia tasu ning elektriaktsiis.

Joonis 34 Elektriarve komponendid

Euroopas arvutatakse elektri börsihind arvutiprogrammiga Euphemia igaks tunniks ning igale elektrituru hinnapiirkonnale ühekorraga (vt ka peatükk 4.4.3). Ideaalses maailmas oleks kõikidele hinnapiirkondadele üks hind, kuid päriselus mängib rolli ka riikidevaheliste ühenduste piisavus ehk kui riikide vahel on ülekandevõimsust puudu, on hinnad piirkondades erinevad.

Börsihind arvutatakse järgmise ööpäeva kõigiks tundideks eelmise päeva lõunal. Selleks kogutakse kokku kõigi börsil osalejate pakkumised, mis on tehtud marginaalhinnapõhiselt. Müügipakkumisi esitavad erinevad elektrijaamad ja need pakkumised reastatakse alates odavamast liikudes kallimateni. Ostupakkumisi esitavad tarbijate nimel tegutsevad elektrimüüjad ja need pakkumised reastatakse alates kallimast kuni odavamateni. Selle protsessi käigus tekib kaks kõverat, mille lõikumispunkt ehk tarbimise ja tootmise tasakaalupunkt ongi börsihind, millega kõik edukad osalised elektrit börsil ostavad ja müüvad.

Börsilt saavad elektrienergiat need elektrimüüjad, kes olid valmis oma klientidele mõeldud elektrienergia eest maksma tekkinud börsihinnast kõrgemat hinda. Tootjatega on vastupidi – need, kes olid nõus tootma kujunenud börsihinnast madalama hinnaga, saavad oma energia börsile anda. Nii tekibki iga tunni jaoks erinev börsihind.

Täpsemalt saab lugeda marginaalhinnapõhise elektrihinna arvutamise kohta peatükist 2 Elektrisüsteemi pikaajaline planeerimine.